

KISOKOS

sajátos nevelési igényű középiskolás tanulók
jogainak érvényesítéséhez a felvételi és az
érettségi eljárások során

**Készítették a
Józsefvárosi EGYMI és Általános Iskola
Diagnosztikus mérést átdolgozó munkaközösségének tagjai:**

**Boncz Beáta,
Gulyás Blanka,
Kerékgyártó Csilla,
Králikné Miklós Dóra,
Nagyné Bozsó Eszter,
Varró Péterné**

**Lektorálta:
Jenei Andrea**

2023.03.31.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4.
SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK DEFINIÁLÁSA	5.
Sajátos nevelési igényű tanuló definíciója	5.
Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló definíciója	6.
GYAKRAN HASZNÁLT FOGALMAK MAGYARÁZATAI	7.
MIRE FIGYELJEN A SZÜLŐ A SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNYEK ESETÉBEN?	13.
SZAKÉRTŐI KONTROLLVIZSGÁLAT MENETE	14.
FELVÉTELI ELJÁRÁS MENETE A KÖZÉPFOKÚ ISKOLÁKBAN	16.
Milyen iskolákba lehet jelentkezni a felvételi eljárás során?	16.
Milyen feladata van az általános iskolának a felvételi eljárásban?	18.
A középfokú felvételi eljárás szakaszainak áttekintése	19.
A különleges bánásmódot igénylő (sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban	36.
KÖZÉPISKOLAI ÉVEK	46.
SNI felülvizsgálat - kontroll vizsgálat a középiskolai évek alatt	46.
Tájékoztató az érettségi vizsgatárgyak estében alkalmazható „mentesítések” szabályairól	47.
FORRÁSOK	54.
MELLÉKLET I.: Budapesti speciális szakiskolák listája 2022.	55.
MELLÉKLET II.: Tantárgyi felmentés kérelemminta	57.
MELLÉKLET III.: Érettségi felmentés kérelemminta	58.

BEVEZETÉS

Az integráció alapelve: „A tagállamoknak egyértelmű, a nemzetközi emberi jogban szilárdan rögzített, tevőleges kötelezettsége az iskolai szegregáció kezelése. Ez hatékony diszkrimináció-ellenes intézkedések kombinációjával érhető el, ideértve a befogadó oktatási rendszereket szorgalmazó jogi aktusokat és szakpolitikákat is. Az UNESCO meghatározása szerint a befogadó oktatás olyan folyamatnak tekinthető, amely foglalkozik és reagál valamennyi gyermek, fiatal és felnőtt sokféle igényére és szükségletére, azáltal, hogy fokozza részvételüket a tanulásban, a kulturális és helyi közösségi kapcsolatokban, csökkenti és megszünteti az oktatásból való és az oktatáson belül tapasztalható kirekesztettségüket.” (Befogadó oktatással az iskolai szegregáció ellen Európában. Az Európa Tanács Emberi Jogi Biztosának állásfoglalása. 2017., p. 5.)

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók együttnevelésével kapcsolatos szabályozásait szintén ennek szellemében fogalmazták meg. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a jogszabály biztosítja az együttnevelés, azaz az integrált oktatás lehetőségét, de szükség esetén a különnevelést, azaz szegregált, kislétszámú osztályokban/csoportokban történő tanulást is. Ennek alapidokumentuma a szakértői vélemény, melyet a vármegyei Szakértői Bizottságok állítanak ki.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK DEFINIÁLÁSA

Sajátos nevelési igényű tanuló definíciója

1. A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 25. pontjában (továbbiakban Nkt.) meghatározottak szerint sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

2. Az 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről (továbbiakban Szkt) 7. § 5. pontjában meghatározottak szerint sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló definíciója

Az Nkt. 4. § 3. pontjában és az Szkt. 7. § 1. pontjában meghatározottak szerint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (a továbbiakban: BTMN) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személynek.

A törvényt idézve: „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.”

Azt, hogy az adott tanuló sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd – függetlenül attól, hogy milyen képzési rendszerben és milyen munkarendben tanul – a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága állapítja meg.

GYAKRAN HASZNÁLT FOGALMAK MAGYARÁZATAI

Mit jelent az együttnevelés (integrált oktatás)?

A Magyar Értelmező Kéziszótár szerint integráció a különálló részeknek valamely nagyobb egészbe, egységbe való beilleszkedése, beolvadása. Ennek megfelelően az integrált oktatás és nevelés során a fogyatékkal élő, akadályozott és az ép egyének közös élet- és tanulási térben végbemenő együttnevelését, oktatását és képzését értjük. A cél, hogy ezzel biztosítsa mindenki számára az optimális fejlődési lehetőségét. Az esélyteremtés, az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének eszközeként értelmezhető. Az integrációra a szakértői vélemény alapján kerülhet sor, mely tartalmazza mindazon javaslatokat és feltételeket, amiket biztosítani szükséges a tanuló számára.

Mit jelent a különnevelés (szegregált oktatás)?

Gyakorlatilag az előző fejezet ellentétét jelenti. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés és oktatása ebben az esetben külön gyógypedagógiai intézményben, eltérő tanrend és tanmenet alapján történik biztosítva számukra a magasabb habilitációs és rehabilitációs órakeretet és a kisebb osztálylétszámot.

Mit jelent a különleges bánásmód?

„A különleges bánásmód fogalma a Köznevelési törvénnyel került bevezetésre, tulajdonképpen egy gyűjtőfogalomnak tekinthető. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek egy még nagyobb csoport, az úgynevezett kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók egyik kategóriáját alkotják. Ez utóbbi, nagy halmazba tartoznak a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók, valamint a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók,

valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók. A hátrányos, és a halmozottan hátrányos helyzet meghatározása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény meghatározásai szerint történik. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók csoportja pedig három gyerekcsoportból tevődik össze (2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről, 4. §. 13. bekezdés alapján):

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI),
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló (BTMN),
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Tehát ide tartoznak az SNI, a BTMN kategóriába sorolható gyermekek, de a kiemelten tehetséges fiatalok is. Az is előfordulhat, hogy egy gyerek kiemelten tehetséges, ugyanakkor sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel is küzd. A törvény tehát minden olyan gyermeket a különleges bánásmód kategóriájába sorol, akiknek az optimális fejlődéséhez, kiteljesedéséhez több, vagy más jellegű odafigyelés, segítség, foglalkozás szükséges.” (<https://integralok.webnode.hu/kulonleges-banasmod/> 2022.12.01.)

Mi történik a komplex orvosi-pszichológiai-gyógypedagógiai vizsgálaton?

Az SNI megállapítása a vármegyei, lakóhely szerint illetékes szakértői bizottságok feladata. Ide gyakran a területileg illetékes szakszolgálatokon kerül vezet az út, de bizonyos esetekben közvetlenül is lehet hozzájuk jelentkezni intézménykijelölés, szakértői vélemények kiegészítése és felmentések esetén. A vizsgálat előtt részletesen elbeszélgetnek a szülővel, tanulmányozzák a beküldött pedagógiai és gyógypedagógiai véleményeket. A komplex vizsgálat gyógypedagógiai, pszichológiai és szakorvosi vizsgálatból áll. A vizsgálat eredményei alapján állapítják meg a diagnózist, amivel a gyermek jogosulttá válik egyes kedvezmények segédeszközök igénybevételére és a rehabilitációs, rehabilitációs órákra.

Mit jelent, hogy a gyermek a tankötelezettségét intézménybe járással teljesítheti?

Ez azt jelenti, hogy a gyermeknek óvodába és iskolába kell járnia, a NAT és az Nkt. által meghatározott óraszámban kell teljesítenie tankötelezettségét.

Mit jelent az egyéni tanrend?

Az SNI gyermekek, ha nem tudják teljesíteni az osztályfokuknak megfelelő követelményeket, lehetőséget kapnak arra, hogy a többiektől eltérő ütemben haladva, de alacsonyabb, vagy bizonyos esetben magasabb osztályfoknak megfelelő tartalmat dolgozzanak fel, egyéni ütemükben haladjanak. A differenciált oktatás lehetőségét osztálytermen belül kell biztosítani számukra, külön tanmenet szerint haladhatnak.

Mit jelent az egyéni munkarend (korábban magántanulói státusz)?

„A tankötelezettség főszabály szerint iskolába járással teljesíthető. A köznevelési jogszabályok azonban – a törvényben meghatározott feltételek együttes teljesülése esetén – lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy tanuló – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – felmentést kapjon a kötelező tanórai foglalkozások alól. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni, azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.” (https://www.oktatas.hu/kozneveles/egyeni_tanuloi_munkarend). Ezt a státuszt a szülő kérvényezheti az Oktatási Hivatalnál. SNI gyerekek esetében ehhez a szakértő bizottság javaslata is szükséges.

A osztálylétszám megállapításánál miért számít valaki 2-3 főnek?

Az SNI gyermek a osztálylétszám megállapításánál, sajátos nevelési igényüktől függően 2, ill. 3 főnek számítanak. A nem állami fenntartású intézményekben 2-3 főnek megfelelő normatíva igényelhető az oktatásának és nevelésének biztosítására.

Milyen segítségeket kaphat az SNI tanuló?

A szakértői bizottság szakértői véleménye indokolt esetben kedvezményeket, engedményeket javasolhat a gyermek számára, aminek igénybevételét a szülőnek kérvényeznie kell az intézményvezetőnél. Ezek egyénileg változatosak lehetnek. Pl. mentességek egyes tantárgyak értékelése alól, segédeszközök használatának engedélyezése, többlet idő, szóbeli számonkérések helyett írásbeli számonkérés biztosítása (vagy fordítva). Ezeket a mentességeket, kedvezményeket a felvételi és az érettségi eljárás során is biztosítani kell a diákok számára.

Miért kell intézményt kijelölni?

Az SNI gyermekek csak azokban a nevelési-oktatási intézményekbe járhatnak, melyek alkalmasak a fogadásukra, ahol biztosítani tudják számukra a sajátos nevelési igényüknek megfelelő nevelés-oktatást, szakmai alapdokumentumukban, vagy alapító okiratukban vállalják ezen tanulók fogadását. Az intézményt a Szakértői Bizottság jelöli ki a gyermek/tanuló számára. A szakértői bizottság számára az intézmények fenntartói készítene egy listát, ami tartalmazza azokat a köznevelési és szakképzési intézményeket, ahol sajátos nevelési igényű tanulókat tudnak fogadni. Ezt a listát a szakértői bizottság átadja a szülőnek. A szülő ezek közül az intézmények közül választhatja ki azt az intézményt, ahová szeretné gyermekét beíratni. Ezután a szakértői bizottság felveszi a kapcsolatot az intézmény fenntartójával, kérve a tanuló elhelyezését a kiválasztott intézményben. A fenntartó egyeztet az intézménnyel, hogy tudják-e a fogadni a sajátos nevelési igényű tanulót. Amennyiben igen, a szakértői bizottság kijelöli a tanuló számára az intézményt. Ha nem, akkor a fenntartónak kötelessége az ellátási körébe tartozó tanuló számára megfelelő intézményt biztosítani.

Mik azok a rehabilitációs, rehabilitációs órák? Kötelező-e a javasolt óraszám?

„A gyógypedagógiai intézménybe járó tanulókhöz hasonlóan az integráltan nevelt gyermekek számára is lehetőséget biztosít a törvény a tanórákon túli egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokra. A sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükséglete és alanyi joga, hogy számukra a gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézmény a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat megszervezze. A sajátos nevelési igényű

tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét az 2011. évi CXC köznevelési törvény 6. számú melléklete határozza meg. A heti időkeret a tanítási hetek között a tanuló érdeksérelme nélkül különösen indokolt esetben átcsoportosítható (Köznevelési törvény, 2011).” (http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/A_tanulasban_akadalyozottak/103_az_egyeni_fejlesztis_jogszabalyi_httere.html 2022.12.01.). Javasolt rehabilitációs, rehabilitációs óraszámokat a szakértői vélemény is tartalmaz, amitől az intézmény eltérhet pozitív, ill. negatív irányba is a tanuló állapotának, különleges szükségleteinek megfelelően, illetve az intézmény lehetőségei és kapacitásának függvényében. A részvétel ezeken az órákon kötelező a tanuló számára.

Mi az egyéni fejlesztési terv? Hogyan és mi alapján készül?

Az egyéni fejlesztési tervet a gyermekkel foglalkozó gyógypedagógus és az osztályfőnök, ill. szaktanárok közösen készítik el. Az egyéni fejlesztési terv elkészítése során figyelembe veszik a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési javaslatokat. Arra vonatkozóan, hogy az egyéni fejlesztési terv milyen időszakra, milyen formában készüljön, nincs jogszabályi előírás. Célszerű egy tanévre két, három egyéni fejlesztési tervet készíteni, ezeket a fejlesztési periódus végén felülvizsgálni és módosítani, ha szükséges. Az egyéni fejlesztési tervek elkészítését segíti, ha a fejlesztési időszak előtt diagnosztikus mérés készül, mellyel megállapítható a fejlesztés kiindulópontja, illetve a fejlesztési periódus végén egy kontroll méréssel ellenőrizni lehet a fejlesztés hatékonyságát. Az egyéni fejlesztési terv megismerésére a szülők és a tanulók is jogosultak, az egyéni fejlesztésről jogszabályban előírt kötelezettség szerint legalább évente kétszer tájékoztatni kell a szülőt, nagykorú tanuló esetében a tanulót.

Mit csinál az utazó gyógypedagógus?

Az utazó gyógypedagógus a területileg illetékes egységes gyógypedagógiai és módszertani intézmény (Továbbiakban EGYMI) munkatársa. A fogadó intézményekbe kijárva látja el az SNI gyermekeket. Biztosítja a rehabilitációs, rehabilitációs órákat, elvégzi a diagnosztikus méréseket, elkészíti az egyéni

fejlesztési terveket a tanulóval foglalkozó tanárokkal közösen, rendszeresen konzultál a szülőkkel, pedagógusokkal, segíti az integrált oktatás minél sikeresebb megvalósítását, gyógypedagógiai véleményeket ír, elvégzi a munkához kapcsolódó adminisztratív feladatokat.

Miért van szükség a felülvizsgálatra?

A szakértői véleményt egy-két évre állítják ki. Utána az SNI státusz további biztosítása és a megfelelő ellátások és kedvezmények megállapítása miatt kötelező felülvizsgálaton kell megjeleníteni, a tanuló 16 éves koráig, amit az intézmény, ill. a szülő is kérvényezhet a területileg illetékes szakértői bizottságnál. Ezen a megjelenés kötelező. A rehabilitációs, rehabilitációs órák, valamint az esetleges kedvezmények csak érvényes szakértői vélemény esetén vehetők igénybe. Ha a tanulóval a szülők nem jelennek meg a vizsgálaton, és a szülő/hozzátartozó nem működik együtt a szakértői bizottsággal, az hatósági bírságot, eljárást vonhat maga után, hiszen ebben az esetben a tanuló jogai sérülhetnek.

Kérhető-e felülvizsgálat a kötelező időpont előtt?

Ha valamilyen oknál fogva, pl. hirtelen állapotromlás miatt szükségesnek tartják a rendkívüli felülvizsgálatot, azt az utolsó érvényes szakértői vizsgálatot követő 6 hónap után a szülő és az intézmény is kérvényezheti.

„Levehető-e” az SNI a későbbiekben?

Indokolt esetben igen. Csak a szakértői vizsgálaton állapíthatják meg, hogy a tanuló a továbbiakban nem sajátos nevelési igényű, ezt a tényt a szakértői véleménynek is tartalmaznia kell.

MIRE FIGYELJEN A SZÜLŐ A SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNYEK ESETÉBEN?

Mielőtt a szülő aláírná a szakértői véleményt, győződjön meg arról, hogy a szakértői vélemény tartalmazza az alábbiakat:

- a tanuló sajátos nevelési igényű, és szerepel a szakértői véleményben a sajátos nevelési igény típusának pontos meghatározása,
- intézménykijelölés,
- fejlesztési javaslatok,
- a tanuló számára az együttnevelést javasolják és tankötelezettségét iskolába járással teljesítheti, vagy egyéni munkarendet javasol a szakértői bizottság,
- kaphat-e felmentést a tanuló az ötven órás közösségi szolgálat teljesítése alól,
- kedvezmények, mentességek,
- kontrollvizsgálat időpontja, ha nem kontrollköteles, mert a következő kontrollig betölti a 16. életévét, akkor a véleményben azt a kitételt, hogy a megállapított kedvezmények megilletik a tanulót az érettségi és szakmai vizsgákon is,
- milyen jogok illetik meg a szülőt a szakértői vélemény elfogadására vagy elutasítására vonatkozóan.

SZAKÉRTŐI KONTROLLVIZSGÁLAT MENETE

Szükséges dokumentumok

- szakértői vélemény iránti kérelem nyomtatvány,
- tantárgyi pedagógiai vélemények (magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv),
- gyógypedagógiai vélemény,
- a tanuló dolgozatainak, iskolai munkáinak fénymásolata.

Rendkívüli felülvizsgálat kérelmezése

Rendkívüli felülvizsgálatot az érvényben lévő szakértői vélemény kiállítása után leghamarabb hat hónappal lehet kérelmezni. Az eljárás menete megegyezik a kontrollvizsgálat menetével.

Áttekintő ábránkat a következő oldalon találja.

Kérelem

- Az osztályfőnök és a szülő kitölti a szakértői vizsgálati kérelem ráeső részeit, a szülő a kitöltést követően aláírásával igazolja egyetértését.
- A szaktanárok és a gyógypedagógus elkészítik a pedagógiai véleményeket.
- A kérelmet a csatolt dokumentumokkal az iskola postázza az alapvizsgálatot, illetve a korábbi kontrollvizsgálatot végző szakértői bizottsághoz.

Vizsgálat

- A szakértői bizottság által megadott időpontban a tanuló a szülő/törvényes képviselő jelenlétében részt vesz a felülvizsgálaton. A vizsgálat végén a szülő/törvényes képviselő előzetes vizsgálati véleményt kap kézhez.
- Amennyiben a szülő/törvényes képviselő nem ért egyet a felülvizsgálat eredményével, 15 munkanap áll rendelkezésre a fellebbezésre.

Zárás

- A fellebezési határidő lejártát követően, illetve a fellebezési eljárás lefolytatása után a szakértői bizottság kiküldi a szakértői véleményt a szülő és az iskola részére.
- A tanulónak járó kedvezmények ez alapján igényelhetők az intézményvezetőnek írt kérelemben.
- A tanuló 16. életévének betöltéséig vehet részt felülvizsgálaton, az utolsóként kiállított szakértői vélemény érvényes a középiskolai tanulmányok befejezéséig.

FELVÉTELI ELJÁRÁS MENETE A KÖZÉPFOKÚ ISKOLÁKBAN

Milyen iskolákba lehet jelentkezni a felvételi eljárás során?

Gimnázium:

- Négy, hat vagy nyolc – nyelvi előkészítő évfolyam esetében öt, hét vagy kilenc – évfolyam.
- Felkészít az érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére.

Szakgimnázium:

- Érettségi végzettség és a szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra készít fel.
- Öt évfolyammal működő intézmény
 - Négy évfolyamon közismereti oktatás és szakmai képzés.
 - Ötödik évfolyamon kizárólag szakmai képzés folyik.
- Változata a 3+2 évfolyamos képzés: három év közismereti oktatás és szakmai képzés + 2 év érettségi vizsgára felkészítő évfolyam.

A tanulók eldönthetik, hogy tovább tanulnak-e az érettségi vizsgára felkészítő további két évfolyamon.

Technikum:

- Érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára készít fel, valamint a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulást vagy munkába állást segíti elő.
- A jelentkező egy adott szakma ágazatára jelentkezik, ahol az első két évben a közismereti oktatás mellett ágazati alapismereteket sajátít el.
- A technikumban érettségi és technikus szintű szakképzettség szerezhető.

Szakképző iskola:

- Az adott szakma megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és szakmai oktatást foglal magába.
- Az első év ágazati alapismereteket nyújtó oktatásból áll, majd ezt követően kerül sor a konkrét szakma kiválasztására.

Szakiskola:

- A sajátos nevelési igényű tanulók középiskolai nevelése-oktatása céljából a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem tudó tanulók felkészítését végzi.
- A sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és szakmai oktatás, illetve szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.

Készségfejlesztő iskola:

- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását, továbbá a szakképzésben részt venni nem tudó enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára nyújt a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismereteket.
- Négy évfolyama van, kettő közismereti képzést folytató, kettő pedig gyakorlati jellegű évfolyam.

Milyen feladata van az általános iskolának a felvételi eljárásban?

- A tanulók és szüleik részletes, pontos tájékoztatása.
- A beküldendő dokumentumok elkészítése, tartalmi és formai ellenőrzése, hitelesítése és őrzése.
- 8. évfolyamos tanuló esetében a felvételi lapok kitöltését az általános iskola szervezi meg.
- A felvételi lapokat továbbítja a felvételt hirdető középfokú iskolába, valamint az Oktatási Hivatalba.

A középfokú felvételi eljárás szakaszainak áttekintése

- Az első szakasz az általános felvételi eljárás, amely minden év januárja és áprilisa között tart.
- A második szakasz a rendkívüli felvételi eljárás, amely minden év májusa és augusztusa között tart.

Pontos időpontja minden évben a tanév rendje rendeletben rögzített. A felvételi eljárás kezdete: a középfokú intézmények meghatározzák tanulmányi területeiket és elkészítik a felvételi tájékoztatójukat. A középfokú iskolák októberben a középfokú felvételi információs rendszer (továbbiakban: KIFIR) rögzítik azon tanulmányi területeik fő jellemzőit és négyjegyű belső kódjait, amelyekre a felvételi eljárás során jelentkezőket kívánnak fogadni. A középfokú iskolák októberben a honlapjukon nyilvánosságra hozzák felvételi tájékoztatójukat, és a KIFIR rendszerben is elhelyezik azt.

A középfokú iskolák felvételi tájékoztatója tartalmazza:

- a középfokú iskola OM azonosítóját;
- tanulmányi területek leírását, az azokat jelölő belső kódokat;
- a középfokú iskola felvételi eljárásának rendjét;
- a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, a teljesítmények értékelésének módját és figyelembevételének arányait;
- a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat;
- ha az iskola szóbeli vizsgát vagy képesség-, készségfelmérést szervez, a vizsga vagy a felmérés követelményeit, időpontját és helyét;
- ha az adott középfokú iskola nem készít fel érettségi vizsgára, az arra vonatkozó tájékoztatást;
- ha a többcélú köznevelési intézmény az általános iskola feladatai mellett a középfokú iskolai feladatok közül legalább egyet ellát, annak szabályait, hogy az iskola tanulója milyen, a pedagógiai programban meghatározott feltételekkel léphet a középfokú iskolai évfolyamokra;
- a szakképző intézmény a felvételi tájékoztatóban közzéteszi az általa oktatott szakmák körét és azok ágazatát.

KIFIR rendszer

Tanulmányi terület, felvételi tájékoztató és írásbeli vizsgahelyszín kereső program.

Link: <https://kifir2.kir.hu/TTJegyzekKereso> a www.oktatas.hu oldalon

Tartalmazza:

- valamennyi középfokú iskolai felvételt hirdető intézmény OM azonosító számát
- azt a feladatellátási helyet, ahol az adott tanulmányi területet meghirdették
- azon tanulmányi területek rövid leírását, amelyek közül a jelentkezők a középfokú felvételi eljárás során választhatnak majd

A program lehetővé teszi továbbá a központi írásbeli vizsgát szervező intézmények közötti keresést is.

A program használata során földrajzi és tanulmányi szempontok alapján, különböző szűrési feltételek beállításával készíthető el a tanulók egyéni továbbtanulási céljainak leginkább megfelelő tanulmányi terület lista.

Használata:

- A legpontosabb találati eredmény a kiválasztott intézmény OM azonosítójának megadásával érhető el.
- Az intézmény nevére, vagy annak egy részletére is lehet keresni.
- Amennyiben nincs még konkrét kiszemelt intézmény, úgy keresés indítható akár az adott vármegye vagy település minden iskolájára, egy képzéstípusra, vagy éppen a tanulmányi terület szövegének egy részletére (például: szakács, nyelvi előkészítő) is.
- A beállított szűrési feltételeknek megfelelő intézmény/tanulmányi terület lista pdf fájlként történő mentése, illetve kinyomtatása személyre szabott, egyedi igényeknek leginkább megfelelő továbbtanulási portfólió kialakítását teszi lehetővé.
- A programfelületről egy adott vármegye továbbtanulási kínálata, a felvételt hirdető középfokú intézmények és tanulmányi területeik listája – pdf formátumban letölthető és nyomtatható formában – szintén elérhető a választott vármegye linkjére kattintva.

Elérése:

1. www.oktatas.hu
2. Köznevelés fül
3. Középfokú felvételi eljárás
4. KIFIR tanulmányi terület, felvételi tájékoztató és írásbeli vizsgahelyszín kereső – Jelentkezési lap központi írásbeli vizsgára
Megjelenő linkre rákattintani

 KIFIR TANULMÁNYI TERÜLET, FELVÉTELI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ÍRÁSBELI VIZSGAHELYSZÍN KERESŐ

[Tanulmányi terület kereső](#) [Írásbeli vizsgahelyszín kereső](#) [↓ Statistikák és letöltések](#) [☰ Jegyzék megyei bontásban](#) [▶ Videó útmutató](#) [? Súlyó](#)

A programban kizárólag azok az intézmények szerepelnek, melyek a középfokú felvételi eljárásban befejezték az intézményi adatszolgáltatást.

Megye
- Kérjük válasszon! -

Város

Képzéstípus
- Kérjük válasszon! -

Szakma/kimenet

Évfolyamok száma
- Kérjük válasszon! -

OM azonosító

Intézmény neve

Rangsorolás feltétele
- Kérjük válasszon! -

Sajátos nevelési igényű tanulók fogadása
- Kérjük válasszon! -

Tanulmányi terület szövegének egy részlete

 Keresés

 Alaphelyzet

Kép forrása: <https://kifir2.kir.hu/TTJegyzekKereso> (letöltve: 2022.12.20).

Az általános iskolák tájékoztatják a tanulóikat a középfokú beiskolázásról

Az általános iskola minden év október 31-ig a nyolcadik évfolyamra járó tanulókat tájékoztatja a középfokú iskolai felvételi eljárás rendjéről.

A felvételi eljárásról részletes információk találhatók a www.oktatas.hu honlapon a Köznevelés\Középfokú felvételi eljárás menüpontban.

Gyermeük iskoláztatásával kapcsolatos kérdésben a szülőknek közösen kell dönteniük. Ha az iskolaválasztással kapcsolatban a szülők, vagy a szülő és a gyermek között vita van, annak eldöntése a gyámhatóság hatáskörébe tartozik. A gyermek felvételi lapjait az általános iskolának a gyámhatósági döntés szerint kell a szülőnek továbbítania.

Miből állhat a felvételi eljárás?

- Vagy kizárólag az általános iskolai tanulmányi eredményekből,
- vagy a tanulmányi eredmények és a központilag kiadott egységes feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga eredményeiből,
- vagy a tanulmányi eredmények, továbbá a központi írásbeli vizsga és a szóbeli vizsga eredményeiből.

Amennyiben az intézmény a jelentkezők számára egyik vagy mindkét tárgyból előírja a központi írásbeli vizsgát, az adott évfolyamra történő felvételi eljárás során köteles mindkét tantárgyból, magyar nyelvből és matematikából is megszervezni azt.

A szóbeli vizsga az általános felvételi eljárás időszakában az írásbeli vizsgák lebonyolítása után, a tanév rendjében meghatározott időpontban tartható meg.

A felvételi eljárás során figyelembe vehető egyéb vizsgálatok:

- Ha a középfokú iskola művészeti vagy testnevelés tanulmányi területen hirdet felvételt, további készségek, képességek meglétét is vizsgálhatja.
- Sportiskolába az a tanuló vehető fel, aki megfelel a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képességfelmérési vizsgálat követelményeinek.
- Ha a nevelési-oktatási intézmény vallási, világnézeti tekintetben elkötelezett intézményként működik, a tanulók felvételét valamely vallás, világnézet elfogadásához kötheti, és ezt a felvételi eljárás keretében vizsgálhatja.

A fenti vizsgálatok eredménye konkrét pontszámokban a felvételi eljárás során nem jelenhet meg! A felvehető tanulók rangsorolását csak annyiban befolyásolhatja, hogy a tanuló a vizsgálaton megfelelt vagy nem felelt meg, azaz a vizsgálat eredményeként a jelentkezése elutasításra kerül vagy nem.

A szakiskola és a készségfejlesztő iskola a felvételi kérelmekről csak a tanulmányi eredmények alapján dönthet és a felvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottsági szakértői véleménye alapján történhet.

Enyhe értelmi fogyatékos tanuló készségfejlesztő iskolába akkor vehető fel, ha a szakiskola előkészítő kilencedik évfolyamát sikertelenül teljesítette.

Pontszámítás

Központi írásbeli:

- Felvételi vizsga esetén a központi írásbeli vizsgán elérhető eredménynek az iskola felvételi eljárásában a megszerezhető felvételi összpontszám minimum 50%-át kell képviselnie.
- A középiskola választhat, hogy melyik tantárgyból (magyar nyelv és/vagy matematika) kéri az adott tanulmányi területen a központi írásbeli vizsga eredményét. Lehetséges tehát, hogy egy adott tanulmányi területen csak egy tantárgy (magyar nyelv vagy matematika) eredményét számítja be az iskola a felvételi teljesítmények értékelésébe.
- Ha az iskola felvételi eljárásában csak az egyik tárgyból elért írásbeli eredményt számítja be, akkor annak az egy írásbeli eredménynek kell az elérhető felvételi összpontszám minimum 50%-át képviselnie. Lehetséges az is, hogy egy adott tanulmányi területen az egyik tantárgyból elért eredményeket nagyobb súllyal számítja be, mint a másikat.
- Természetesen a felvételi tájékoztatóban ezeket a szabályokat minden esetben nyilvánosságra kell hozni.

Szóbeli:

- A szóbeli vizsga eredménye maximum az elérhető felvételi összpontszám 25%-át teheti ki.

Tanulmányi eredmények:

- Kizárólag a középfokú iskolába felvételiző tanuló általános iskolai tanulmányait igazoló bizonyítványában, félévi értesítőjében (ellenőrzőjében) szereplő osztályzatait, minősítéseit kell érteni.
- A tanulmányi eredmények számításakor a jelentkezés tanévének félévi eredményeit is figyelembe lehet venni.
- A tanulmányi eredményekbe a magatartás és szorgalom értékelése nem számítható be.

- Ha a tanuló csak szöveges értékeléssel rendelkezik, általános iskolájának helyi tanterve alapján határozhatók meg az osztályzatai. Ez a szöveges értékelés külön lapként is csatolható a jelentkezési laphoz.
- Ha az iskola alapvetően szöveges értékelést alkalmaz, de arra iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt szükség van, a szülő vagy a tanuló kérésére köteles a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezni.
- A középfokú iskola maga döntheti el, hogy mely tantárgyak osztályzatait veszi figyelembe, és azokból hogyan képez pontszámot saját felvételi eljárásában.
- A felvételi tájékoztatóban minden erre vonatkozó szabályt köteles nyilvánosságra hozni.

Írásbeli feladatlapok

- Mind a magyar nyelvi, mind a matematika írásbeli vizsgákon 45 perc alatt tíz feladatból álló feladatsort kell megoldani.
- A két feladatlap kitöltése között 15 perc szünetet kell tartani.
- Tárgyanként 50-50 pontot lehet szerezni.
- A dolgozat megírásakor a rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát kék vagy fekete színű tintával kell elkészíteni.
- A korábbi feladatsorok alkalmasak a vizsgára való eredményes felkészülésre. Elérhetőek a www.oktatas.hu oldalon a Köznevelés/Középfokú felvételi eljárás/Központi írásbeli feladatsorok, javítási útmutatók menüpont alatt.
- Az írásbeli felvételi vizsgákon használható segédeszközök
 - Magyar nyelv: A magyar nyelvi feladatlapok kitöltéséhez segédeszköz nem használható.
 - Matematika: A matematika feladatlapok kitöltéséhez rajzeszközökön (vonalzó, körző, szögmérő) kívül más segédeszköz (pl. zsebszámológép) nem használható.
 - A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók eszközhasználatára vonatkozóan részletes információk lentebb találhatók.

Jelentkezés a központi írásbeli vizsgákra

A www.oktatas.hu honlapon november közepétől elérhető űrlap - „JELENTKEZÉSI LAP KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGÁRA” - kitöltésével a kiválasztott vizsgaszervező intézménybe történő továbbításával benyújtásával kell jelentkezteni az írásbeli vizsgá(k)ra.

Az űrlap kitölthető elektronikusan Ügyfélkapu azonosítást követően az erre szolgáló program használatával, illetve hagyományosan papír alapon.

Amennyiben az elektronikus kitöltést választják, a jelentkezési lap továbbítása is közvetlenül, elektronikusan történik a vizsgaszervező intézmény részére.

Egy tanuló csak egy középiskolába jelentkezhet írásbeli vizsgára. A tanuló maga dönti el, melyik vizsgát szervező intézménybe nyújtja be a központi írásbeli vizsgára való jelentkezési lapját, függetlenül attól, hogy a későbbiekben melyik középfokú intézménybe kíván majd jelentkezni.

A középfokú felvételi eljárás során a központi írásbeli vizsgára jelentkezés nem azonos a középfokú iskolákba való jelentkezéssel. A két jelentkezéshez más-más időpontban, külön-külön jelentkezési lapot kell benyújtani.

A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) jelentkezőre vonatkozó különös eljárási szabályok

- A különleges bánásmódot igénylő jelentkezőre vonatkozó különös eljárási szabályok az SNI, illetve BTMN tanulóakra vonatkoznak.
- A feltételek meghatározásakor a szakértői véleményben foglaltak az irányadók.
- A középfokú felvételi eljárás során a jelentkezési laphoz csatolni kell az erre vonatkozó, a jelentkezési lap mellékletét képező kérelmet, valamint a szakértői véleményt.
- Az elektronikus űrlapkitöltő programot választók esetében a speciális vizsgakörülményekre vonatkozó kérések rögzítése is a programfelületen történik.
- Részletes segítség a tájékozódáshoz:

www.oktatas.hu: a Köznevelés/Középfokú felvételi eljárás/Tájékoztató felvételizőknek/A középfokú felvételi eljárás információi menüpontban

elérhető Különleges bánásmódot igénylő (sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) tanulók részvétele a közép fokú felvételi eljárásban linken pdf formátumban letölthető dokumentumban.

- Amennyiben a tanuló látási fogyatékos, ezért vizsgájához a feladatlap speciális előállítását igénylik, akkor az igényléshez a JELENTKEZÉSI LAP A KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGÁRA dokumentum mellékletét képező, SZÜLŐI KÉRELEM A KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGA SPECIÁLIS VIZSGAKÖRÜLMÉNYEINEK BIZTOSÍTÁSÁRA nyomtatványt kell az érintett vizsgaszervező iskolába eljuttatni.

A központi írásbeli vizsgák időpontjai

A tanév rendje szerint a központi írásbeli vizsgákat országosan egységesen január hónapra szokták megszervezni.

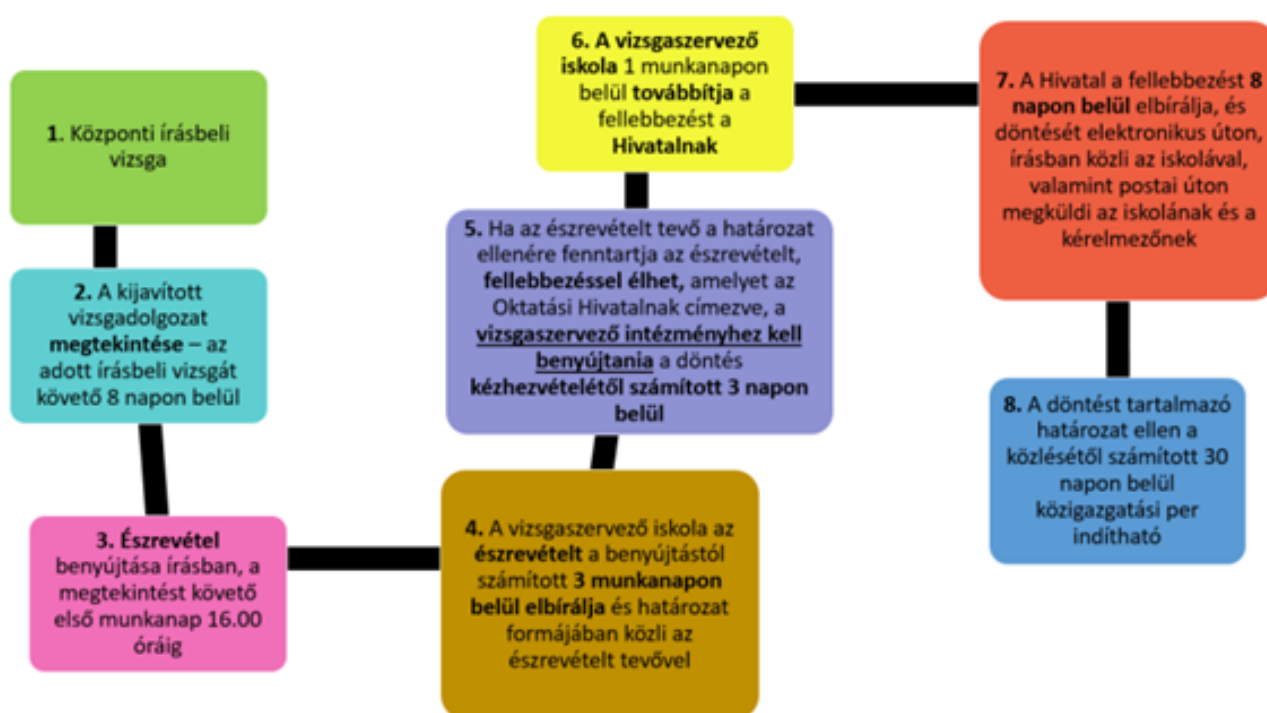
Ezt követően pedig pótló írásbeli alkalmat is meg kell hirdetni.

- Pótló írásbeli vizsgát azok a tanulók írhatnak, akik az előző írásbelin alapos ok miatt nem tudtak részt venni. A vizsgázók által benyújtott, indoklással alátámasztott írásos kérelem mérlegelése, a benyújtott igazolások elfogadása a központi írásbeli vizsgát szervező intézmény igazgatójának jogköre.
- Vizsgaismételésre nincs mód, minden tanuló csak egyszer tehet azonos típusú központi írásbeli vizsgát.

A tanulók a központi írásbeli vizsgára személyazonosításra alkalmas igazolványt – diákigazolványt vagy személyi igazolványt – vigyenek magukkal.

A központi írásbeli vizsgák kiértékelt feladatlapjainak megtekintése, az észrevételezés és fellebbezés lehetősége

A jogorvoslat menete a középfokú felvételi eljárásban a központi írásbeli vizsgát illetően

Kép forrása: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/beiskolas/2022/KIFIR_kiadvany_teljes_2022_2023.pdf
(letöltve: 2022.12.03.)

1. Központi írásbeli vizsga

2. A központi írásbeli vizsga kiértékelt dolgozatait a vizsgázó és szülője az igazgató által meghatározott helyen és időben, az iskola képviselőjének jelenlétében megtekintheti, azokról (pl. digitális fényképezőgéppel vagy okoseszközzel) másolatot készíthet, és – kizárólag a hivatalos javítási-értékelési útmutatótól eltérő értékelés esetén – az értékelésre észrevételt tehet.

A megtekintéshez – az adott írásbeli vizsgát követő nyolc napon belül – egy munkanapot (nyolc órát) kell biztosítani.

3. A vizsgázó és szülője a hivatalos javítási-értékelési útmutatótól eltérő értékelés esetén észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig – tizenhat óráig – írásban a vizsgaszervező intézményben nyújthatja be, illetve amennyiben az elektronikus űrlapkitöltést választotta, a programfelületen keresztül elektronikusan továbbíthatja közvetlenül a vizsgaszervező intézményhez.

4. Az iskola az észrevételt érdemben elbírálja. Az iskola a bírálat eredményét határozat formájában, megfelelő indokolással, az észrevétel benyújtását követő három munkanapon belül írásban közli az észrevételt tevővel.

5. Ha az észrevételt tevő az iskola határozatának kézhezvétele után is fenntartja korábbi észrevételét, az iskola által hozott döntés ellen a szülő, a tanuló – a döntés kézhezvételétől számított három napon belül – a vizsgát szervező iskolában, a Hivatalnak címezve fellebbezést nyújthat be.

Az észrevételt az elektronikus űrlapkitöltő program használatával továbbítók számára a programfelület a fellebbezés benyújtására is igénybe vehető.

6. Az iskola a fellebbezést – az ügyre vonatkozó dokumentumokkal együtt – egy munkanapon belül megküldi a Hivatalnak.

7. A Hivatal a fellebbezést érdemben elbírálja. A bírálat eredményét határozat formájában, megfelelő indokolással a fellebbezés benyújtását követő nyolc napon belül rövid úton (elektronikus úton) írásban közli az iskolával, valamint postai úton megküldi az iskolának és a kérelmezőnek.

8. 30 napon belül közigazgatási per indítható.

A vizsgaeredményeket tartalmazó értékelő lap

- Rögzíti, hogy a vizsgázó az általa elérhető maximális pontszámból hány pontot ért el.
- SNI vagy BTMN tanulók esetén rögzíti, ha:
 - többletidőt biztosított,
 - segédeszköz használatát biztosította,
 - az értékelési rendszer egy részlete alól mentesítették.
- Az eredményekről a vizsgát szervező középiskola februárban közvetlenül tájékoztatja a vizsgázókat.
- Az értékelő lap eredeti példánya a jelentkezőnél marad, arra a felvételi eljárás során – pl. a beiratkozásnál – szükségük lehet.
- Abban az esetben, ha az értékelő lap elveszik, megsemmisül, új értékelő lap kiállítása kizárólag az eredeti értékelő lapot kiállító vizsgaszervező intézménytől kérhető.

Szóbeli vizsga az egyes középiskolák felvételi eljárása során

- Szóbeli vizsga az általános felvételi eljárás időszakában az írásbeli vizsgák lebonyolítása után kizárólag a tanév rendjében meghatározott időszakban – február vége és március közepe – tartható meg.
- A szóbeli vizsgák megszervezésére minden középiskola legalább három napot köteles kijelölni a fentiekben meghatározott időszakon belül.

A középfokú felvételi eljárás során benyújtandó felvételi lapok: jelentkezési lap és tanulói adatlap

Jelentkezési lap

- A középfokú felvételi eljárás felvételi lapjai kizárólag a KIFIR elektronikus adatlapkitöltő programfelületen állíthatók elő, a jelentkezők csak ezek továbbításával vehetnek részt a középfokú felvételi eljárásban.
- Az általános iskola 8. évfolyamos tanulóinak jelentkezési lapjait a jelentkező általános iskolája állítja elő, és végzi el a felvételi lapokkal kapcsolatos további adminisztrációs teendőket.
- Minden középfokú iskolába külön jelentkezési lapot kell benyújtani, azonban a jelentkezések könnyebb helyi adminisztrációja érdekében a KIFIR elektronikus adatlapkitöltő rendszer minden postázási címhez külön jelentkezési lapot állít elő. Ezen jelentkezési lapokon az intézménybe benyújtott összes jelentkezés szerepel, feladatellátási helyenként csoportosítva, azon belül pedig a tanulmányi terület kódszáma szerinti növekvő sorrendben.

Tanulói adatlap

- A tanulói adatlapon az iskolák OM azonosítója és tanulmányi terület kódja szerepel a diák/szülő választása szerinti sorrendben.
- Az a tanulmányi terület (OM azonosító, tanulmányi terület kód) szerepeljen előbb a felsorolásban, amelyiken a jelentkező szívesebben tanulna tovább.
- Ha egy adott középfokú iskolába való bekerülés a legfontosabb cél, akkor az adott középfokú iskola tanulmányi területeit kell egymás után a sorrend elején feltüntetni. Ezt követik a második intézmény tanulmányi területei, és így tovább. Amennyiben egy adott típusú tanulmányi terület kiválasztása a cél, akkor azonos típusú tanulmányi területeket kell feltüntetni a sorrend elején, amelyek természetesen más-más iskolákban is lehetnek.
- A biztosabb továbbtanulás érdekében célszerű több intézménybe/tanulmányi területre jelentkezni, mert a kisszámú intézmény/tanulmányi terület megjelölése kockázatot jelent. Egyetlen

választott iskola elutasító döntése esetén ugyanis már csak a rendkívüli felvételi eljárás időszakában lesz lehetőség olyan új közép fokú iskolát keresni, ahol még maradt betöltetlen hely.

A felvételi lapok előállítása

Az általános iskola 8. évfolyamán tanuló jelentkező esetében – ideértve az egyéni munkarendben tanulókat is – a felvételi lapok kitöltését az általános iskola szervezi meg.

A felvételi lapokat – a tanulói adatlapot és a jelentkezési lapo(ka)t egyaránt – az általános iskola a kitöltéshez szükséges adatok begyűjtése, ellenőrzése és rögzítése után a KIFIR elektronikus adatlapkitöltő rendszer általános iskolák számára készült felületén állítja elő.

Az aláírásokon kívül a kinyomtatott tanulói adatlapra és jelentkezési lap(ok)ra más, kézzel írott szöveg nem kerülhet.

Ha az általános iskolai tanuló a középiskola kilencedik évfolyamánál alacsonyabb évfolyamra, tehát 6, vagy 8 évfolyamos gimnáziumba jelentkezik, a szülő egyénileg is intézheti a felvételi lapok (tanulói adatlap, jelentkezési lapok,) kitöltését.

Amennyiben a jelentkezőnek magyarországi általános iskolával jelenleg nincs tanulói jogviszonya (pl. tanulói jogviszonya szünetel) úgy a felvételi eljárásban való részvételt a szülőnek önállóan kell kezdeményeznie. Az egyéni jelentkezés módjára vonatkozó információkat a Hivatal a honlapján (www.oktatas.hu) – a Köznevelés/Közép fokú felvételi eljárás/Tájékoztató felvételizőknek/A közép fokú felvételi eljárás információi menüpont alatt – fogja nyilvánosságra hozni, a jelentkezési időszakot megelőzően.

A felvételi lapok (jelentkezési lap(ok) és a tanulói adatlap) benyújtása

A jelentkezési lapok és a tanulói adatlap általános iskolai továbbításának határideje februárban szokott lenni. Az iskolai ellenőrzések érdekében az általános iskolák ennél korábbi időpontban is kérhetik a felvételi lapok kitöltéséhez szükséges adatok benyújtását. A 8. évfolyamot most végzőknek a felvételi jelentkezési szándékukra vonatkozó információkat az általános iskolájukban kell leadniuk az általános iskola által meghatározott formában és megjelölt időpontig.

Felvételi jegyzék

A középfokú intézmények elkészítik a jelentkezők felvételi jegyzékét. A középfokú iskolák a hozzájuk beérkezett jelentkezési lapok alapján lebonyolítják felvételi eljárásukat az előzetesen kiadott tájékoztatójuk szerint.

A rangsorolás során kétféle döntés születhet: vagy sorszámot kap a tanuló, vagy elutasítást.

- A sorszám kifejezi a középfokú iskola felvételi szándékát, és egyben a sorszámmal az adott tanulmányi területen rangsorolja is a tanulót az iskola.

- Az elutasítással azt fejezi ki az igazgató, hogy a felvételre jelentkező nem teljesítette a felvétel iskolai követelményeit, és még abban az esetben sem kívánja felvenni, amennyiben a felvehető tanulói létszámot nem sikerül betöltenie.

A középfokú iskola a felvételi vizsgák befejezése után, legkésőbb a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontig a honlapján nyilvánosságra hozza a jelentkezők felvételi jegyzékét. A jegyzék a jelentkező azonosító adata – oktatási azonosító szám vagy jelige – mellett tartalmazza a jelentkezőnek a felvételi eljárásban elért összesített eredményét és az iskola által meghatározott rangsorban elfoglalt helyét.

Ez a jegyzék azonban még nem a végleges felvételi eredményt tükrözi, az változhat a módosító időszak után.

A módosító időszak

A felvételi vizsgák eredményei, tapasztalatai vagy egyéb információ alapján a tanulóknak lehetőségük van eredeti továbbtanulási szándékuk megváltoztatására. Ilyenkor módosító tanulói adatlapot kell továbbítani a Hivatalba.

A módosításra a KIFIR elektronikus adatlapkitöltő rendszerben van lehetőség márciusban.

A módosítás során tanulmányi területet törölni nem lehet, azonban azok eredetileg beírt sorrendje átalakítható, illetve új tanulmányi terület felvételére is van lehetőség, de utóbbira csak olyan középfokú iskolában, amely az eredeti tanulói adatlapon szerepelt. Új tanulmányi terület csak a programfelületen

korábban már rögzített iskolákon belül, és csak az érintett középfokú iskolával történt előzetes egyeztetés alapján jelölhető meg. Az egyeztetés tényét a középfokú iskolába eredetileg benyújtott jelentkezési lapon kell feltüntetni. Új iskolát (és annak tanulmányi területét) nem lehet a módosító tanulói adatlapon feltüntetni!

Ideiglenes felvételi rangsor

Az érintett intézmények a módosító tanulói adatlapok feldolgozását követően április elején kiegészítik a jelentkezők listáját.

Ha a jelentkező teljesítette a felvételi követelményeket, a neve mellé a felvételi rangsorban elfoglalt helyének megfelelő sorszámot kell beírni. Ha a jelentkező nem teljesítette a felvételi követelményeket, a neve mellett ezt a tényt, s a felvételi kérelem elutasítását „E” betűvel kell jelölni.

Az igazgató az ideiglenes felvételi rangsorban tanulmányi területenként feltünteti a felvehető tanulók létszámát is.

Az egyeztetett felvételi jegyzék kialakítása

A Hivatal az ideiglenes felvételi rangsorok és a tanulói adatlapok egyeztetése alapján számítógépes algoritmus segítségével megállapítja, hogy melyik tanulót melyik középfokú iskolába és melyik tanulmányi területre vették fel (ez az egyeztetett felvételi jegyzék).

A tanulók és az általános iskolák tájékoztatása a középfokú felvételi eljárás eredményéről

A felvételt hirdető középfokú iskola az egyeztetett felvételi jegyzék alapján a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott határidőig megküldi a felvételt vagy az elutasításról szóló értesítést a jelentkezőnek, kiskorú jelentkező esetén a szülőnek, továbbá, ha a jelentkező tanulói jogviszonyban áll az általános iskolának is.

A felvételire jelentkező minden tanulónak a jelentkezési lapon megjelölt értesítési címére április végéig minden olyan középfokú iskola írásbeli értesítést küld, ahová jelentkezési lapot adott be.

Jogorvoslati lehetőségek a középfokú felvételi eljárás során

Az iskola által meghozott döntés ellen jogorvoslattal lehet élni jogszabálysértésre vagy az intézmény belső szabályzatának megsértésére hivatkozással, amelyet az érintett középfokú iskola fenntartójához kell benyújtani.

A különleges bánásmódot igénylő (sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban

A szakértői vélemény tartalmazza annak megállapítását, hogy a különleges bánásmódot igénylő (SNI vagy BTMN) tanuló milyen problémával küzd, valamint, valamint mindazoknak a mentességeknek és kedvezményeknek a körét, amelyek a tanulót a tanulmányai során megilletik. Fontos, hogy a kedvezmények és mentességek a középfokú felvételi eljárás során csak az érvényes szakértői vélemények birtokában érvényesíthetők.

Amennyiben a szakértői véleményben foglaltak középfokú felvételi eljárás során való alkalmazásával kapcsolatban bármilyen kérdés merül fel, mielőbb a szakértői véleményt kiállító szakértői bizottsághoz kell fordulni.

Mire kell figyelni a felvételi eljárás során?

A különleges bánásmódot igénylő tanulóknak és szüleiknek már jóval a felvételi eljárás megkezdése előtt tájékozódniuk kell, hogy az az iskola, ahová a tanuló februárban majd be kívánja adni a jelentkezését (továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola) milyen – a különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó – speciális elbírálási szabályokat határoz meg.

A középfokú beiskolázásban részt vevő intézmények a különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó speciális felvételi követelményeket – a jogszabályokban meghatározott keretek között – egyedileg határozzák meg. Erre vonatkozó tájékoztatót valamennyi meghirdetett tanulmányi terület esetében az intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozniuk:

- az intézmény felvételi tájékoztatójában,
- valamint az intézmény alapító okiratában/szakmai alapidokumentumában.

A középfokú intézmények által meghirdetett tanulmányi területek szövege tartalmazza, hogy az adott tanulmányi területen fogadnak-e SNI tanulókat, vagy sem.

A BTMN tanulók ellátását minden intézménynek biztosítani kell, így annak tényét az intézmény alapító okiratában/szakmai alapidokumentumában nem kell külön megjeleníteni.

Ha a középfokú intézmény alapító okiratában/szakmai alapidokumentumaiban szerepel SNI tanulók nevelésének-oktatásának, azaz fogadásának ténye, az intézmény maga határozza meg, hogy mely tanulmányi területén, milyen feltétellel fogadja az érintett tanulókat (pl. matematika tanulmányi területen diszkalkuliás tanulókat nem fogad).

Amennyiben az intézményi dokumentumokban a különleges bánásmódot igénylő tanulók továbbtanulásával kapcsolatosan nem található megnyugtató válasz, úgy mielőbb az érintett intézményhez kell fordulni a felvételi eljárás részleteire vonatkozó kérdésekkel.

Milyen kedvezmények illetik meg a különleges bánásmódot igénylő tanulókat a felvételi eljárás során?

A különleges bánásmódot igénylő tanulókat a középfokú felvételi eljárás során megillető kedvezményeket az érvényes szakértői vélemény tartalmazza.

Az SNI tanulót megillető kedvezmények lehetnek:

- egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesítés az értékelés és a minősítés alól,
- hosszabb felkészülési idő a vizsga során (pl. szóbeli vizsga során),
- biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket,
- a vizsgaszervezéssel alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

A BTMN tanulót megillető kedvezmények lehetnek:

- hosszabb felkészülési idő a vizsga során (pl. szóbeli vizsga során),
- biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket,
- a vizsgaszervezéssel alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

A központi írásbeli vizsgával kapcsolatos speciális teendők a teljes tantárgyi mentességgel rendelkező tanulók esetében

Amennyiben a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola a tanulmányi terület szövegében a felvétel feltételeként előírja a központi írásbeli vizsgát, a teljes tantárgyi mentességgel rendelkező SNI tanulónak és a szülőjének még az írásbeli vizsgára való jelentkezés előtt tisztáznia kell az iskolával a következőket:

- helyi speciális szabályok és a szakértői véleményben foglaltak alapján szükséges-e a tanuló részvétele az írásbeli vizsgán (egyik, vagy mindkét tárgyból),
- vagy az iskola a központi írásbeli vizsga eredménye nélkül is, esetleg pl. csak a matematika vagy esetleg csak a magyar nyelv eredményének figyelembevételével, vagy valamely tantárgy tanulmányi eredményének duplázásával elbírálja majd a felvételi jelentkezését,
- a tantárgyi mentesítés ellenére a tanuló, illetve szülője dönthet úgy is, hogy amennyiben valamelyik továbbtanulásra kiszemelt középfokú intézmény kéri, részt vesz a központi írásbeli vizsgán.

Az SNI tanuló a szakértői véleményben leírtak alapján kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolától kérheti a központi írásbeli vizsga alóli felmentését, az írásbeli vizsgát szervező középiskolától még akkor sem, ha a későbbiekben csak ebbe az intézménybe kíván jelentkezni.

Több továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola esetében intézményenként más és más lehet a tantárgyi mentesítésre vonatkozó döntés.

Mindenképpen a szülő feladata tehát a továbbtanulásra kiválasztott intézménnyel a fenti kérdések intézményenként külön – külön történő egyeztetése.

Akármi is az előzetes tájékozódás eredménye, a felvételiző tanuló jelentkezhet a központi írásbeli vizsgára. Ez általában tanácsos is. Akár intézményenként külön-külön is eldöntheti, hogy a központi írásbeli vizsga eredménye alapján, vagy a különleges bánásmódot igénylő tanulóakra vonatkozó helyi, speciális értékelési szabályok szerint kéri jelentkezésének elbírálását.

Hogyan történik az egyéb kedvezmények érvényesítése?

A központi írásbeli vizsgára a jelentkezést a tanuló abba a közép fokú iskolába adja be, amelyik számára a legkényelmesebb (vizsgaszervező iskola).

A vizsga szervezésével alkalmazkodni kell a tanuló adottságaihoz.

A vizsgára történő jelentkezéskor – a vizsgaszervezést érintő speciális körülményekre, illetve eszközökre vonatkozó – kérelmet nyújthat be. A központi írásbeli vizsgára vonatkozó speciális elbírálást minden esetben írásos kérelemben kell igényelni – a központi írásbeli vizsga előtt – a vizsgaszervező iskolában. A kérelmet és a szakértői véleményt a központi írásbeli vizsgára történő jelentkezéskor a jelentkezési lappal együtt kell benyújtani az iskolához, mivel a speciális körülményekre vonatkozó kérelem a vizsgaszervezést is érinti. A kérelemben – ahogyan azt a lenti táblázat szemlélteti – a vizsgázó a szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően kérheti az írásbeli vizsgát szervező intézménytől:

A központi írásbeli vizsgát szervező intézménytől kérhető kedvezmények	BTMN	SNI
mentesítés az egyes vizsgarészek vonatkozásában az értékelés egy részlete alól ¹⁹	NEM (kivéve Nkt. 97.§ (1a)) ²⁰	IGEN
az írásbeli dolgozat elkészítéséhez szükséges munkaidő meghosszabbítása; (időhosszabbítás)	IGEN	IGEN
iskolai tanulmányok során az általa használt, megszokott eszközök biztosítása; (eszközhasználat)	IGEN	IGEN
a vizsgaszervezés során speciális körülményeinek figyelembe vétele; (speciális vizsgakörülmény)	IGEN	IGEN

Kép forrása:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/beiskolazas/2022/KIFIR_kiadvany_teljes_2022_2023.pdf
(letöltve: 2022.12.03.)

Teljes tantárgyi mentességet az írásbeli vizsgát szervező intézménytől NEM kérhet az a tanuló, aki az adott vizsgatárgyból benyújtotta a jelentkezését.

Mit jelentenek az egyes kedvezmények?

A tanulók ültetési rendjét úgy kell kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Ennek érdekében az intézmény vezetője – a körülmények mérlegelésével – dönthet arról, hogy a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanuló külön teremben írja meg az írásbeli vizsgát.

Mentesítés a vizsga meghatározott részeinek értékelése alól:

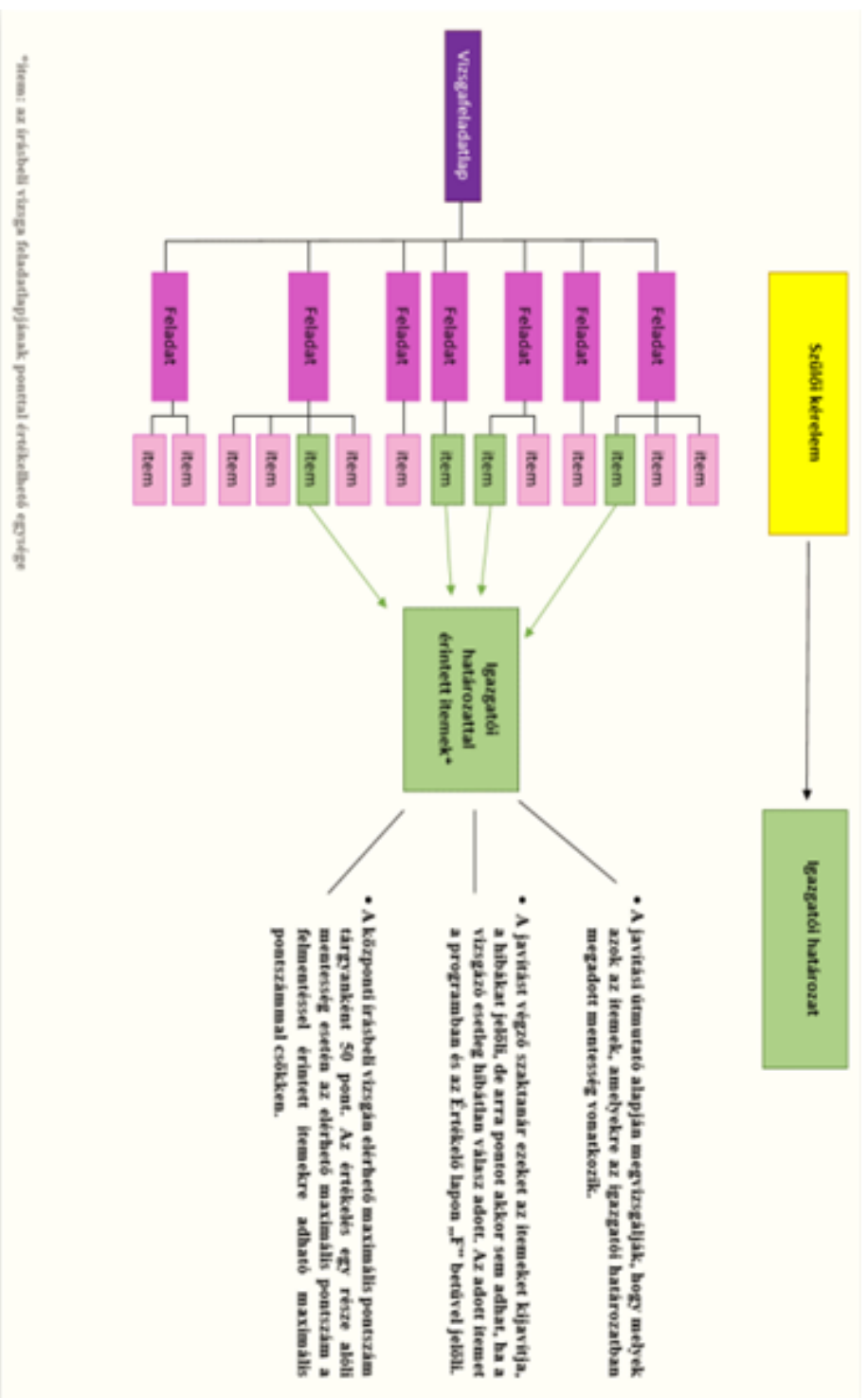
- Bizonyos feladatok megoldását a vizsgadolgozat értékelésekor nem veszik figyelembe. Ez azt jelenti, hogy az ezeken szerezhető pontszámmal vizsgázó számára elérhető összpontszámot csökkenteni kell, és a vizsgázó ezeken a feladatokon elért pontszámát a tanuló által elért összpontszámába nem számítják bele.
- Ez a kedvezmény arra az esetre vonatkozik, amikor a tanuló az adott vizsgatárgy követelményeinek valamely részlete alól mentesül pl. magyar nyelv esetében a helyesírás feladatok értékelése alól, vagy a matematika vizsgatárgy esetében a szerkesztést igénylő feladatok alól.
- Ez a mentesség tehát az értékelésre vonatkozik, nem pedig arra, hogy a tanulónak egy-egy adott feladatot nem kell megoldania.
- Nem alkalmazható ez a kedvezmény a teljes tantárgy követelményeinek értékelésére és minősítésére, nem adható mentesség tehát a feladatlap minden feladatára, illetve feladatrészére.
- A tanuló vizsgadolgozatának javítása a hivatalos javítási értékelési útmutató alapján, az igazgatói határozat figyelembevételével történik oly módon, hogy a javító tanár a határozatban megjelölt feladatrészeket vagy akár teljes feladatokat nem értékeli.
- A tanuló által elérhető maximális pontszám ebben az esetben csak a felmentéssel nem érintett részekre adható maximális pontszám lehet.
- Így a tanuló által elérhető összpontszám nem 50 pont lesz, hanem pl. csak 42.
- Ha a tanuló a felmentéssel érintett részt esetleg hibátlanul, maximális pontszámmal teljesíti is, nincs lehetőség arra, hogy utólag a mentességre vonatkozó döntés megsemmisítését kérjék, és a tanuló számára „kedvezőbb” eredményt vegyék figyelembe.

Időhosszabbítás:

- Az írásbeli vizsgalapok kitöltésére tárgyaként 45 perc áll rendelkezésre.
- Ez az időtartam indokolt esetben, a szakértői véleményben foglaltak alapján megnövelhető.
- A hosszabbítás mértékéről a vizsgaszervező intézmény vezetője az összes körülményt mérlegelve határozatban dönt.

Eszközhasználat:

- A tanuló a szakértői vélemény alapján az igazgatói határozatban leírtak szerinti – az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott – segédeszközt vagy segédeszközöket használhatja a vizsga során.
- Amennyiben például egy tanuló számára lehetővé teszi a vizsgát szervező intézmény, hogy dolgozatát számítógép segítségével készítse el, úgy válaszai egy részét számítógépen (pl. egy üres word dokumentumban), más részeit (pl. a feleletválasztós feladatokat) a feladatlapon tudja megadni.
 - Mentését, majd kinyomtatását és a feladatlappal történő összetűzését az iskola végzi el. Nyomtatás után a felügyelő tanár szignójával ellátja a kinyomtatott dolgozatlappokat.
 - A kinyomtatott vizsgadolgozatot a normál vizsgadolgozatokkal megegyező módon kell javítania a szaktanárnak.

A jelentkezés benyújtása a továbbtanulásra kiválasztott középiskolába és annak elbírálása

A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) jelentkezők esetében célszerű a továbbtanulásra kiválasztott középiskolát a lehető legteljesebb információval ellátni a felvételi kérelem benyújtásakor.

A felvételi eljárás során a középfokú intézmény igazgatója – a jogszabályban rögzített keretek betartása mellett, minden körülmény mérlegelésével – saját hatáskörben dönt a jelentkezők felvételéről. A jelentkezési lap mellé csatolt szakértői vélemény, valamint a jelentkezésre szolgáló programfelületen rögzíthető szülői megjegyzések számos olyan információt tartalmazhatnak, amelyek adott esetben befolyásolhatják azt, hogy a tanulót a középfokú iskola milyen képzésben tudja fogadni. (Pl. tankötelezettség teljesítésének módja; korrekciós javaslatok; mentesítés; rehabilitációs foglalkozásokra vonatkozó javaslatok és területek, szakemberek és végzettségük; felülvizsgálati eljárás lehetősége és ideje stb.)

Amennyiben az iskola alapító okirata/szakmai alapidokumentuma szerint a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható különleges bánásmódot igénylő tanulók iskolai nevelése-oktatása feladatot ellátja és felveszi a tanulót, akkor az ellátást egyértelműen biztosítani kell.

Minden egyes középfokú intézmény maga határozza meg, hogy a saját felvételi eljárásában milyen – a felvételi tájékoztatójában nyilvánosságra hozott – módon számítja ki a különleges bánásmódot igénylő tanulók felvételi pontszámait, illetve milyen módon veszi figyelembe azon tanulók központi írásbeli vizsgán szerzett pontszámait, akik mentesültek a központi írásbeli vizsga meghatározott részeinek értékelése alól. A középfokú intézmény azonban – figyelembe véve a jogszabályi előírásokat és saját felvételi eljárásra vonatkozó szabályozását – nem alkalmazhat olyan számítási módszert, amely a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók számára hátrányt okoz a felvételi eredmények kiszámítása során.

Amennyiben a szülő részéről ezzel kapcsolatban kérdés merül fel, arra kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott intézmény tud válaszolni.

Többcélú intézmények tanulói

A többcélú intézményben általános iskolai tanulmányaikat befejező tanulók – a szükséges feltételek teljesülése esetén – középfokú felvételi jelentkezés nélkül folytathatják tanulmányaikat az intézmény középfokú iskolai tanulmányi területein. Az iskola pedagógiai programja/szakmai programja meghatározhatja, hogy az egyes tanulmányi területein való továbbhaladást milyen feltételekhez köti.

Az iskola azon tanulói, akik élve ezzel a lehetőséggel, helyben kívánnak továbbtanulni, nem vesznek részt a felvételi eljárásban. Esetükben a felvételi eljárás „helyett” a nevelőtestület hoz döntést a 9. évfolyamon történő továbbhaladásukról.

A rendkívüli felvételi eljárás

Ha az általános felvételi eljárás időszakában a tanuló nem nyert felvételt egyetlen középfokú iskolába sem, akkor használja ki a májusban kezdődő rendkívüli felvételi időszakot.

Ekkor a továbbtanulás intézése már egyénileg, közvetlenül a középfokú iskolákban való jelentkezéssel, egyeztetéssel történik.

A rendkívüli felvételi eljárás már nem része a középfokú intézmények felvételi információs rendszerének (KIFIR), de a Hivatal segítséget nyújt azzal, hogy azoknak a középfokú iskoláknak az adatait, ahol a felvettek alacsony száma miatt rendkívüli felvételi eljárást kell kiírni, tájékoztatásul közzéteszi a honlapján (www.oktatas.hu).

A középfokú felvételi eljárás időbeli ütemezése

A felvételi eljárás időrendi áttekintése megtalálható a www.oktatas.hu oldalon. Elérés: Köznevelés/Középfokú felvételi eljárás/Jogszabályok, közlemények menüpont alatt. A középfokú beiskolázással kapcsolatos feladatok, határidők az adott tanévben linkre kattintva.

KÖZÉPISKOLAI ÉVEK

SNI felülvizsgálat - kontroll vizsgálat a középiskolai évek alatt

„Ha a gyermek, tanuló enyhe értelmi fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd, a szakértői véleményt az első hivatalból történő felülvizsgálat után addig a tanévig, amelyben a tanuló a tíz éves életkort betölti minden második, azt követően és egyéb fogyatékoság, valamint autizmus spektrum zavar esetében, illetve ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, addig a tanévig, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti, minden harmadik tanévben hivatalból felül kell vizsgálni.” (15/2013. (II. 26.) 22§ (3.)) (Ez azt jelenti, hogy a 16. életév betöltését megelőző vagy azt követő legutolsó szakértői vélemény már nem veszíti el érvényességét, azaz a 16 éves kori utolsó kötelező kontroll szakértői véleménye korlátozás nélkül használható, függetlenül attól, hogy van-e tanulói jogviszonya a jelentkezőnek, illetve attól, hogy milyen munkarendben (nappali, felnőttoktatás esti/felnőttoktatás levelező stb.) folytatja tanulmányait.

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 12. § (9) bekezdése szerint: "Ha a tanulói jogviszony megszűnése után következik be olyan állapot, amely alapján az Nkt. 4. § 25. pontjában felsorolt sajátos nevelési igény megállapításának lenne helye, az e bekezdésben és a (6)–(7) bekezdésében foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a fogyatékoság fennállását 2020. augusztus 31-ig szakorvos által kiállított igazolással lehetett bizonyítani. Amennyiben az Nkt. 4. § 25. pontjában meghatározott állapot fennállásáról szakorvos 2020. augusztus 31. előtt nem állított ki igazolást, úgy az állapot fennállását 2020. szeptember 1-jét követően már csak az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat állapíthatja meg. A fentiek tehát azt jelentik, hogy a szakorvosi igazolás nem évül el, azaz az érettségi jelentkezések során a 2020. augusztus 31-ig kiállított szakorvosi vélemények továbbra is elfogadhatók."

Tájékoztató az érettségi vizsgatárgyak estében alkalmazható „mentesítések” szabályairól

Mentesítések

Az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól több jogszabály is ugyanúgy rendelkezik: Nkt. 56. § (1)-(2) bekezdése, és az Szkt. 60. § (2) bekezdése szerint a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a tanulót a „saját” középiskolájának az igazgatója mentesítheti az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. Az érettségi vizsgán az egyes tantárgyak helyett a tanuló - a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint - másik tantárgyat választhat.

A fentiek alapján amennyiben a vizsgázó mentesül egy kötelező érettségi vizsgatárgy vizsgája alól, úgy maga választhatja meg, hogy a kötelező vizsgatárgy helyett – az iskola pedagógiai programjában megnevezett választható érettségi vizsgatárgyak közül – mely vizsgatárgyból kíván érettségi vizsgát tenni. Pl. matematika vizsgatárgy helyett – az intézmény pedagógiai programja szerint választható vizsgatárgyak közül – melyik másik vizsgatárgyból vizsgázik.

A vizsgázónak az érettségi bizonyítvány kiállításához a kötelező vizsgatárgyakból sikeres érettségi vizsgát kell tennie, vagy ha valamely kötelező vizsgatárgyból erre – szakértői bizottság véleménye alapján – nem képes, úgy a kötelező vizsgatárgy vizsgája helyett egy másik vizsgatárgyból kell sikeresen levizsgáznia.

Amennyiben a vizsgázót valamely kötelező vizsgatárgy vizsgája alól felmentették, úgy az iskola pedagógiai programjában meghatározott választható vizsgatárgyak közül döntheti el, hogy mely vizsgatárgyból tesz vizsgát. Ahhoz, hogy a tanuló esetében ez a döntés meghozható legyen, a tanuló szakértői véleményében leírtakat, a helyi tanterv lehetőségeit (azaz, hogy mely vizsgatárgy választására van lehetőség az intézményben) és a vizsgatárgyak egyedi sajátosságait is figyelembe kell venni. Nem lehetséges olyan vizsgatárgy esetében pl. az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tesz mentesség engedélyezése, amely vizsgatárgy esetében nincs szóbeli vizsgarész (pl. középszinten: vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret).

A mentességek esetében a döntés joga és felelőssége az érettségi jelentkezést fogadó intézmény igazgatójáé, tehát a mentességre vonatkozó kérelmet (emelt- és középszinten egyaránt) a szükséges igazolásokkal együtt az érettségi vizsgára történő jelentkezéskor kell benyújtani a jelentkezést fogadó intézményhez, és az intézmény igazgatója az érvényes szakértői vélemény alapján dönt arról, hogy milyen mentességeket engedélyez a vizsgázónak.

Az igazgató nem térhet el a szakértői bizottság javaslatától, mivel erre a jogszabályok nem adnak számára felhatalmazást. A szakértői vélemény a keltezése napjától érvényes. Amennyiben a rendelkezésre álló szakértői vélemény alapján nem lehetséges pontosan meghatározni a tanuló számára adandó mentességeket, úgy a szakértői véleményt kiállító szakértői bizottsággal kell egyeztetni a lehetőségeket. A mentesítéssel kapcsolatban hozott döntést írásba kell foglalni, megjelölve a döntés indokait, a mérlegelés során figyelembe vett körülményeket, és a döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyeket, a vizsga letételének pontos módját, valamint tájékoztatást kell adni a jogorvoslati lehetőségekről is.

Az 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet az érettségi vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló rendelet (továbbiakban R.) 12. § (1) bekezdése értelmében érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja.

Amennyiben tehát a tanulót valamely vizsgatárgyból történő jelentkezéshez szükséges valamely tantárgyból/tantárgyrészből valamely évfolyamon felmentették az értékelés és minősítés alól a tanulmányai során, úgy ebből a tantárgyból a mentesség jelentheti az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését.

Természetesen a vizsgatárgyból történő jelentkezéshez szükséges többi tantárgyból teljesítenie kell a meghatározott követelményeket. Ha a tanuló egy vagy több évfolyamon felmentést kapott az adott tantárgy/tantárgyrész tanulása alól, de a tanulmányai befejezését megelőzően ez a mentesség megszűnik, a felmentett évfolyamokból nem kell megszereznie az osztályzatokat, a felmentés az értékelési kötelezettség alól felmentést jelentett, ezért csak a „hátralévő” évfolyamokon kell megszereznie az előírt osztályzatokat.

Ha a vizsgázót a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában – mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát.

A vizsgázó részére a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a vizsgázó kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.

A meghatározott időt legfeljebb egy órával (60 perc) meg kell növelni, lehetővé kell tenni, hogy a szakértői bizottság szakértői véleményében előírt, illetve az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép, írógép) használja, engedélyezni kell, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli beszámolót tegyen, vagy a szóbeli vizsgát írásban teljesítse, a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, amennyiben a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól, a látási fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos tanuló a nyomtatott nem enciklopédikus szótár helyett a szótár digitalizált, világhálókapcsolattal nem rendelkező változatát is használhatja, biztosítani kell a fizikai vagy kommunikációs segítséget nyújtó segítő személy, illetve a jelnyelvi tolmács jelenlétét, azzal, hogy a segítő személy, a jelnyelvi tolmács a vizsga értékelésének alapjául szolgáló tevékenységet a vizsgázó helyett nem végezhet el.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján a 100/1997. R. bekezdésben meghatározott időt legfeljebb húsz perccel, az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép) használhatja, a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, akkor is, ha a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól. (37. § (1), 6. § (7) 35. § (2)

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után, külön helyiségben, felügyelő tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére középszintű vizsga esetén harminc percet, emelt szintű vizsga esetén negyven percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó, vagy a vizsgázó kérésére a kérdező tanár felolvassa. Élő idegen nyelvek esetén a szóbeli vizsga során a vizsgázónak felkészülés nélkül kell reagálnia, ezért célszerű, ha a vizsgázó nem külön teremben, hanem a bizottság előtt dolgozik, mert így megvalósulhat a kommunikáció: a leírt feleleteket a jogszabálynak megfelelően a kérdező tanár felolvassa, majd reagálva rá továbbviszi a társalgást. R. 37. § (2)

Ha a vizsgázónak engedélyezték, hogy az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli vagy gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legalább tíz perc pihenőidőt kell adni. A vizsgázó a pihenőidő alatt a vizsgatermet nem hagyhatja el. (6. § (7) 24. § (4) b, 31. § (5)

Amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolja, a törzslapján, az érettségi bizonyítványában, tanúsítványában ezt a tényt - záradék formájában - fel kell tüntetni.

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban tette le, teljesítményét a szóbeli vizsgarésznek megfelelően kell minősíteni.

Ha a vizsgázó az írásbeli vagy gyakorlati vizsga helyett szóbeli vizsgát tett, mindkét tétel kifejtését a szóbeli tételek értékelési szabályai szerint kell értékelni, majd a két tételre adott pontszámok összegét a szóbeli vizsgán elérhető pontszám kétszeresének százalékában kell kifejezni, és ez adja a vizsga százalékos minősítését.

A vizsgázónak ebben az esetben mindkét szóbeli vizsgáján legalább tizenkettő százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a vizsgatárgyból a teljesített százaléérték alapján értékelni tudják

Ha a vizsgázó idegen nyelvből az emelt szintű érettségi vizsgát a 6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve tette le (ez a mentességre utal), és megfelel a (4) bekezdés a), b) pontjában foglalt további feltételeknek (ez a százalékos eredményekre utal) a) ha teljesítette a szóbeli vizsga részeit, valamint élő idegen nyelvből a hallott szöveg értése vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú szóbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül, b) ha teljesítette élő idegen nyelvből az olvasott szöveg értése, az íráskészség és a nyelvhelyesség vizsgarészeket, illetve latin nyelvből az írásbeli vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú írásbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsgabizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül. R. 37. § (3) 45. § (5)

Azon vizsgázók, akik a szakértői vélemény alapján igazgatói határozattal megállapított speciális körülmények mellett – pl. időhosszabbítással, vagy az értékelési rendszer egy részlete alóli mentességgel (pl. helyesírás értékelése alóli mentesség) –, a vizsgaszabályzatban előírt vizsgaeredménnyel teljesítik az emelt szintű idegen nyelv vizsgát, annak előírt vizsgarészeit, nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű dokumentumot szereznek. A szakértői vélemény alapján lehetséges a vizsgaszabályzat által meghatározott speciális körülmények engedélyezése a vizsgán.).

Segédeszközök

Külön említést érdemelnek a vizsgázó érzékelését segítő eszközök, mint a hallókészülék, a vakok felolvasó programja vagy a szemüveg. Hasonlóan engedélyezhető a számítógép használat, ez esetben a vizsgázó a megoldásokat a számítógép segítségével rögzíti (mert pl. mozgássérült, és másképpen nem képes írásbeli munka elkészítésére).

A vak vizsgázó számára a R. 20. § (7) e) pontja alapján biztosított digitalizált szótár – a képernyőolvasó programhoz hasonlóan – a korlátozott érzékelés helyettesítését szolgálja, a nyomtatott szótár felolvasó eszközének tekinthető, amennyiben a felolvasáson kívül nem tartalmaz egyéb, a feladatok megoldását megkönnyítő funkciókat (pl. kifejezések fordítása, szinonima keresés). Speciális adaptált feladatlapot lehet igényelni bármely vizsgatárgyból, a látássérült vizsgázók számára. Ezt speciális igénybejelentő lapon kell az Oktatási

Hivatalnak jeleznie, és a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében (a továbbiakban: érettségi szoftver) – a program felhasználói útmutatójában leírtak szerint – rögzítenie.

Ha a vizsgázó egy vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészének teljesítésére – neki fel nem róható okból – képtelenné válik, az igazgató engedélyével, az OH, valamint a kormányhivatal egyidejű és azonnali értesítése mellett az adott vizsgatárgy helyett másik vizsgatárgyat választhat, vagy a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolhatja. Amennyiben a vizsgázó új vizsgatárgyat választ, ám annak írásbeli vizsgája már lezajlott, az írásbeli vizsgát szóbeli vizsgával pótolhatja.

Felvételi pontszámítás

Nem számítható érettségi pont az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből, amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta, és az érettségi bizonyítványt, illetve a tanúsítványt az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 37. § (3) bekezdése alapján ennek megfelelően záradékkal látták el.

Amennyiben a vizsgázó valamely vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészét nem teljesíti, úgy a felsőoktatási felvételi eljárás során az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből számára érettségi pontot nem állapítanak meg, vagyis ezzel az eredménnyel olyan szakra nem tud felvételizni, ahol az adott vizsgatárgy vizsgaeredménye felvételi követelmény. A vizsgaszabályzat rendelkezései szerint az igazgató – a szakértői bizottság véleménye alapján – a határozatában mentesítheti a vizsgázót egy-egy vizsgarész, vagy az értékelés egy vagy több része alól is.

A kiadott határozat alapján, a megfelelő mentesség/mentességek felvétele után az érettségi szoftverben érvényesíteni lehet az elérhető maximális pontszám megváltozását, azaz a vizsgázó teljesítményét az általa elérhető összpontszám százalékában értékelik. Az igazgatói határozat alapján természetesen kombinált mentesség rögzítésére is van lehetőség. A szakmai érettségi vizsgák bevezetésével a sajátos nevelési igényű tanulóknak az érettségi vizsgán adható mentességek nem változtak, azaz a fenti mentességek – a vizsgatárgy sajátosságainak figyelembevételével – az ágazati és ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsgatárgyak esetében is alkalmazhatók.

Felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 17. § (9)) javasolt eljárás a helyesírás értékelése alól mentesített vizsgázók írásbeli dolgozatainak értékelésére magyar nyelv és irodalom, történelem és élő idegen nyelv vizsgatárgyak esetén. Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet szerint az írásbeli vizsgadolgozatok értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ennek értelmében aszerint és oly mértékben célszerű a helyesírás értékelésére vonatkozó mentességet megadni, ahogy és amilyen mértékben a javítási-értékelési útmutató a helyesírást értékeli.

Az írásbeli vizsgarészre adható maximális pontszám ebben az esetben a megkapott mentességnek vagy mentességeknek megfelelően 8, illetve 10 ponttal csökkentendő, azaz 92, illetve 90 pont lesz, és az elért %-os eredményt is ehhez képest határozzák meg.

A 2023. szeptemberében induló képzéseknél a pontszámítás változásai

- Alapképzésre és osztatlan képzésekre jelentkezőknek – általános felvételi követelményként – nem kötelező legalább egy emelt szintű érettségi vizsgát tenniük.
- Az érettségi követelmények esetében adott szakoknál az intézmények a már megjelentekhez képest elfogadhatnak középszintű érettségit is az emelt szintű helyett – ezek listáját a felvi.hu honlapon közzé fogják tenni.
- Megszűnik a jogszabályi minimumponthatár (eddig alapképzésen és osztatlan képzésen 280, felsőoktatási szakképzésen 240 és mesterképzésen 50 pont volt).

FORRÁSOK

- https://www.oktatas.hu/sajtoszoba/sajtoanyagok/valtozasok_pontszamitas_2023
- https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/vizsgamente sseg. (letöltés ideje: 2022. november 16. A tájékoztatót készítette: Köznevelési Programok Főosztálya Szerkesztés lezárva: 2022. 07. 11.)
- 1. melléklet a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelethez
- 2. melléklet a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelethez
- 45. § (4)-(5), 54. § (1)-(5) bekezdése 2019. november 29-étől módosult (módosította: 278/2019. (XI. 21. Korm. rendelet
- www.oktatatas.hu
- http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Az_vodapedaggus_feladata_a_sajtos_nevelsi_igny_gyermekek_nevelsben/sajtos_nevelsi_igny_fogalmnak_rtelmezse.html (letöltés ideje: 2023. január 20.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- A felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet
- Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet
- http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/sni/2_befogads_vagy_mskppen_inklzi.html (letöltés ideje: 2023. április 4.)
- <https://sulilife.unilife.hu/iskolak/20210722-valtozasok-a-kozepfoku-oktatasban.html> (letöltés ideje: 2023. április 4.)

MELLÉKLET I.: Budapesti speciális szakiskolák listája 2022.

GtB Szakképző Iskola

Cím: 1039, Pais Dezső u. 1-3., Budapest

Honlap: www.gtbbp.hu/index.html

Gyermekház Általános Iskola, Gimnázium, Kereskedelmi, Vendéglátó, Idegenforgalmi, Informatikai Sport és Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Cím: 1062, Bajza u. 26., Budapest

Honlap: <http://www.gyermekhaz.hu/>

Mándy Iván Szakképző Iskola és Speciális Szakiskola

Cím: 1089, Elnök u. 3., Budapest

Honlap: <https://mandysuli.bkszc.hu/>

Magyar Gyula Kertészeti Szakgimnázium és Szakközépiskola

Cím: 1106, Maglódi út 8, Budapest

Honlap: www.magyulaiskola.hu

Budapesti Komplex SZC Újbudai Szakiskolája

Cím: XI. Leiningen u. 27-35., Budapest

Honlap: ujbudaiszakiskola.hu

Fekete István Általános Iskola és Speciális Szakiskola

Cím: 1126, Orbánhegyi út 7., Budapest

Honlap: feketeistvaniskola.hu

József Nádor Speciális Szakiskola

Cím: 1139, Hajdú utca 18-24., Budapest

E-mail: jnsszmioktat.hu

Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium

Cím: 1142, Rákospatak u. 101., Budapest

Honlap: nagyothallo.info.hu

Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Diákotthona és Gyermekotthona

Cím: 1146, Ajtósi Dürer sor 39., Budapest

Honlap: vakisk.hu

**Hallássérültek Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Diákotthona**

Cím: 1147, Cinkotai út 125-137., Budapest

Honlap: <https://siketekbp.co.hu/>

**Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Száraznád Nevelési-Oktatási
Központ, Általános Iskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola, Pedagógiai
Szakszolgálat és Gyógypedagógiai Szakmai Szolgáltató**

Cím: 1156, Pattogós u. 6-8., Budapest

Információ: infoszaraznad.hu

TANEXT Akadémia Szakközépiskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola

Cím: 1195, Budapest, József Attila utca 74.

Honlap: <http://www.tanext.hu/budapest/>

**Benedek Elek Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

Cím: 1201, Magyarok Nagyasszonya tér 22., Budapest

Honlap: <http://erzsebetibenedek.hu/index.php/elerhetoseg/>

**Nagy-Szivárvány Alapítvány Gimnáziuma, Szakképző Iskolája, Speciális
Szakiskolája és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye**

Cím: 1204, Pöltenberg u. 10-12., Budapest

Honlap: <http://www.szivarvanyszakkepzo.hu/>

Kozmutza Flóra Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Cím: 1223, Kápolna u. 2-4., Budapest

WEB: <https://www.facebook.com/groups/496616394402076/>

titkarsag.kozmutza@gmail.com

MELLÉKLET II.: Tantárgyi felmentés kérelemminta

Tisztelt Intézményvezető Úr /Asszony!

Alulírott _____ (szülő neve) azzal a kéréssel fordulok
Önhöz, hogy _____ tanulónak (anyja születési
neve: _____, születési ideje: _____) a
_____ által kiállított _____ iktatószámú
szakértői vélemény alapján a következő mentesítéseket engedélyezze:

Felmentés értékelés alól _____ tantárgyból.

Felmentés helyesírás értékelése alól _____ tantárgyból.

Számonkérések, felmérő dolgozatok esetén többletidő, valamint hosszabb
felkészülési idő biztosítása _____ tantárgyból.

Segédeszköz használata _____ tantárgyból.

Dátum:

szülő aláírása

MELLÉKLET III.: Érettségi felmentés kérelemminta

Tisztelt Intézményvezető Úr /Asszony!

Alulírott _____ (anyja születési neve: _____,
születési idő: _____) azzal a kéréssel fordulok Önhöz, hogy a
_____ által kiállított _____ iktatószámú
szakértői vélemény alapján a ____/____ tanév őszi/tavaszi érettségi vizsga
időszakában a következő mentesítéseket engedélyezze:

Mentesítés az írásbeli érettségi vizsga alól _____ tantárgyból.

Mentesítés a szóbeli érettségi vizsga alól _____ tantárgyból.

Mentesítés a _____ érettségi vizsga alól, a _____
tantárgy helyett választott tantárgy: _____.

Többszöri, valamint hosszabb felkészülési idő biztosítása
_____ tantárgyból.

Segédeszköz használata _____ tantárgyból.

Dátum: _____

aláírás

szülő / gondviselő aláírása